

Sprawozdanie Rady Nadzorczej z wyników oceny sytuacji Spółki, z uwzględnieniem systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance, funkcji audytu wewnętrznego, wypełniania obowiązków informacyjnych i racjonalności polityki sponsoringowej (z uwzględnieniem rekomendacji II.Z.10.1, II.Z.10.3 i II.Z.10.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016) za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Zgodnie z rekomendacjami II.Z.10.1, II.Z.10.3 i II.Z.10.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016, Rada Nadzorcza APS Energia S.A. (Rada), przedstawia wyniki oceny sytuacji Spółki, systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance, funkcji audytu wewnętrznego, wypełniania obowiązków informacyjnych i racjonalności polityki sponsoringowej za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Rada Nadzorcza współpracowała z Zarządem Spółki (Zarząd) przy monitorowaniu realizacji przyjętej strategii rozwoju dla Grupy APS Energia S.A. (Grupa) do 2020 r. Strategia została przyjęta w dniu 18 lipca 2014 roku. Główne kierunki strategii zakładają m.in. umacnianie pozycji lidera na rynku urządzeń zasilania awaryjnego dla przemysłu w Polsce, zwiększanie udziału na rynkach eksportowych, wejście na rynki Europy Zachodniej, Ameryki Północnej, Ameryki Południowej oraz Afryki.

Obszary objęte monitorowaniem realizacji strategii Grupy przez Radę Nadzorczą obejmowały główne kierunki działań tj.:

1. wzrost skali prowadzonej działalności na dotychczasowych rynkach oraz wejścia na nowe rynki geograficzne (pozyskiwanie nowych klientów, zdobywanie nowych kontraktów, rozszerzanie oferty o usługi montażowo serwisowe w segmencie AKPiA (aparatury kontrolno-pomiarowej i automatyki), które są realizowane przez spółkę zależną ENAP S.A.);
2. rozwój działu R&D oraz rozwoju oferty produktowej dla najważniejszych z dotychczas obsługiwanych sektorów, takich jak: energetyka (w tym atomowa), przemysł rafineryjny, wydobywanie i przesył gazu i ropy naftowej oraz dla nowych sektorów, takich jak: trakcja jezdna, sektor obronny, służba zdrowia.

Główne pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2017 kształtują się jak poniżej.

Pozycje skonsolidowanego Sprawozdania z zysków i strat (% zmiany odniesiono do danych za 2016 r.):

1. Przychody ze sprzedaży wyniosły 95,8 mln zł i były wyższe o 15%;
2. Wynik brutto na sprzedaży wyniósł 18,2 mln zł i był niższy o 19%;
3. Wynik EBITDA (zysk operacyjny + amortyzacja) wyniósł 2,2 mln zł i był niższy o 67%;

4. Wynik operacyjny wyniósł -0,7 mln zł wobec 4,2 mln zł w 2016 r.;
5. Wynik netto wyniósł -2,9 mln zł wobec 2,5 mln zł w 2016 r.

Pozycje skonsolidowanego Sprawozdania z sytuacji finansowej (stany na 31.12.2017 r.); % zmiany odniesiono do stanów na 31.12.2016 r.:

1. Suma bilansowa wyniosła 89,2 mln zł i była niższa o 2%;
2. Rzeczowe aktywa trwałe wyniosły 37,5 mln zł i były na poziomie analogicznym jak na koniec 2016 r. wyższe o 2%;
3. Należności handlowe wyniosły 26,2 mln zł i były niższe o 14%;
4. Zapasy wyniosły 11,3 mln zł i były wyższe o 25%;
5. Kapitały własne wyniosły 40,1 mln zł i były niższe o 9%;
6. Zobowiązania handlowe wyniosły 15,1 mln zł i były niższe o 26%;
7. Stan zadłużenia z tytułu długoterminowych kredytów i pożyczek wyniósł 5,2 mln zł i był niższy o 18%;
8. Stan zadłużenia z tytułu krótkoterminowych kredytów i pożyczek wyniósł 15,8 mln zł i był wyższy o 73%.

Pozycje skonsolidowanego Sprawozdania z przepływów pieniężnych (dane za 2017 r.):

1. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 0,5 mln zł w porównaniu do -3,3 mln zł w 2016 r.;
2. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej wyniosły -2,9 mln zł w porównaniu do -17,3 mln zł w 2016 r.;
3. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej wyniosły 5,4 mln zł w porównaniu do 7,7 mln zł w 2016 r.;
4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyniosły 5,1 mln zł w porównaniu do 2,1 mln zł na 31.12.2016 r.

W oparciu o dane przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy za 2017 r. widoczne są poniżej opisane tendencje.

W 2017 r. Grupa zanotowała wzrost przychodów, co było spowodowane nieznacznym 6% zwiększeniem sprzedaży w Polsce oraz istotnym zwiększeniem sprzedaży (dwukrotnie) do krajów UE do poziomu 22,5 mln zł. Jednocześnie, nastąpił ok. 5% spadek sprzedaży w Rosji i innych krajach europejskich poza UE. W efekcie zachodzących zmian, udział sprzedaży w Polsce w 2017 r. w przychodach ze sprzedaży ogółem zmniejszył się do 41% (44% w 2016 r.). Mimo spadku udziału, w 2017 r. Polska miała największy udział w przychodach ze sprzedaży, podczas, gdy Europa poza UE (głównie Rosja) miała 33% udział (34% w 2016 r.). W strukturze asortymentowej sprzedaży dominującą pozycję miała sprzedaż produktów, następnie zaś usług oraz towarów i materiałów. Największy wzrost sprzedaży nastąpił w segmencie systemów zasilania 8% (głównie APS Energia) oraz usług dla energetyki przemysłowej 16% (usługi ENAP w branży AKPiA). W przypadku sprzedaży towarów i materiałów 33% wzrost sprzedaży został wypracowany głównie przez APS Energia Czechy. W efekcie zmian struktury geograficznej (wzrost sprzedaży do krajów UE) oraz asortymentowej sprzedaży (wyższy udział usług oraz towarów i materiałów) oraz podjętych działań mających na celu pozyskanie i utrzymanie klientów nastąpiło istotne obniżenie wyniku brutto na sprzedaży.

Zarówno koszty sprzedaży, jak i koszty ogólnego zarządu były w 2017 roku, wyższe (odpowiednio o 5% i 9%), co istotnie obniżyło wynik EBITDA oraz spowodowało wygenerowanie strat na pozostałych pozycjach wynikowych. Kolejnymi czynnikami były: wzrost o 25% kosztów amortyzacji oraz wzrost o 39% kosztów finansowych.

W strukturze aktywów Grupy, w 2017 roku najistotniejsze zmiany zaszły w grupie zapasów (wzrost o 25%) oraz należności handlowych (spadek o 14%).

W strukturze pasywów Grupy najistotniejsze zmiany zaszły w grupie zobowiązań krótkoterminowych oraz zobowiązań długoterminowych. Stan kredytów i pożyczek długoterminowych uległ obniżeniu podczas, gdy jednocześnie istotnie wzrósł stan kredytów i pożyczek krótkoterminowych, a stan zobowiązań handlowych uległ istotnemu obniżeniu.

W wyniku zmian poszczególnych pozycji bilansowych oraz rachunku zysków i strat, stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na 31.12.2017 r. wzrósł do 5,1 mln (2,1 mln zł na koniec 2016 r.). Środki pieniężne w dominującej części były ulokowane w bankach na lokatach krótkoterminowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa posiadała zobowiązania warunkowe z tytułu poręczeń i gwarancji (bankowe, należytego wykonania, rękojmi, jakości) na kwotę 6,0 mln zł (5,4 mln zł na koniec 2016 r.). Jednocześnie, poręczenia i gwarancje udzielone w ramach Grupy, w tym na rzecz beneficjentów spoza Grupy wynosiły odpowiednio 16,9 mln zł (17,5 mln zł na koniec 2016 r.).

Rada Nadzorcza wskazuje na następujące ryzyka związane z działalnością Grupy:

1. ryzyko związane z działalnością w Rosji, które w efekcie wdrażania w życie przez władze rosyjskie regulacji prawnych dotyczących tzw. „importu zamieszczenia” mogą w istotnym stopniu ograniczyć lub nawet całkowicie zlikwidować możliwości czerpania przez Grupę korzyści ekonomicznych ze spółki OOO APS Energia RUS;
2. ryzyko związane z działalnością na rynkach wschodnich, które w istotnym stopniu zmaterializowało się w 2015 r. (w efekcie czego, zyski spółek z rynków wschodnich uległy obniżeniu) - jednym z ryzyk możliwość istotnego osłabienia się kursu RUB w stosunku do PLN, co może wygenerować straty na kontraktach rozliczanych w RUB, w tym w szczególności na kontraktach długoterminowych;
3. ryzyko związane z istotnym obniżeniem marż na realizowanych projektach, co w przypadku przedłużania się takiego stanu i braku możliwości trwałego zwiększenia marż kontraktów, może doprowadzić do generowania strat przez Spółkę lub Grupę lub docelowo doprowadzić do utraty płynności finansowej;
4. ryzyko związane z finansowaniem działalności, będące efektem rosnących, wg stanu na koniec 2017 r., zobowiązań z tytułu krótkoterminowych kredytów bankowych.

Biorąc pod uwagę aktualny stan realizacji Strategii dla Grupy do 2020 r., Rada Nadzorcza ocenia, że strategia, w tym w szczególności w obszarze założeń dotyczących rozwoju na poszczególnych rynkach geograficznych powinna być poddana aktualizacji.

W celu realizacji Strategii rozwoju, Grupa kontynuowała dostosowywanie posiadanych zasobów (technologia, wykwalifikowani pracownicy, kontrola jakości) do zakładanego tempa wzrostu. Jednocześnie, w spółce zależnej APS Energia RUS w Rosji, prowadzony jest montaż wybranych urządzeń, które wcześniej były produkowane wyłącznie w Polsce. Dzięki temu

działaniu (ponoszenie większej części kosztów w RUB), możliwe jest częściowe ograniczanie ryzyka kursowego RUB/PLN.

W wyniku silnego wzrostu sprzedaży w 4 kw. 2017 r. oraz wygenerowania straty w całym 2017 r., nastąpił istotny wzrost zapotrzebowania na kapitał obrotowy (jednocześnie nastąpiła spłata części zobowiązań handlowych), który był finansowany pożyczką od akcjonariusza oraz kredytami bankowymi. W przypadku dalszego wzrostu sprzedaży / zapotrzebowania na kapitał obrotowy Grupa powinna szczególną uwagę zwrócić na:

1. rentowność realizowanych kontraktów tak, aby uzyskiwane marże pozwalały na generowanie wyniku netto zapewniającego akcjonariuszom realny zwrot z zainwestowanego kapitału;
2. efektywne zarządzanie zapasami, należnościami oraz zobowiązaniami, co będzie miało istotny wpływ na kreowanie wartości Grupy (w 2017 r. Grupa wygenerowała ujemny wynik na działalności operacyjnej oraz niski dodatni przepływ z działalności operacyjnej).

Zanotowane przez Grupę, w 2016 r. ujemny przepływ z działalności operacyjnej oraz w 2017 r. niski dodatni przepływ z działalności operacyjnej, w powiązaniu ze wzrostem zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek (w tym w szczególności krótkoterminowego) istotnie zwiększają ryzyko struktury finansowej i sytuacji płynnościowej. W przypadku braku możliwości długoterminowego istotnego zwiększenia przez Grupę marż na realizowanych kontraktach lub braku poprawy efektywności zarządzania kapitałem obrotowym, Grupa może być narażona na pogorszenie sytuacji płynnościowej oraz mieć ograniczone możliwości dalszego zwiększania finansowania dłużnego. W ocenie Rady struktura finansowania Grupy wg stanu na koniec 2017 roku powinna zostać zmieniona poprzez zastąpienie krótkoterminowego finansowania dłużnego, długoterminowym finansowaniem dłużnym (w tym celu, w maju b.r. Spółka zawarła długoterminową umowę leasingu zwrotnego nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym).

Od daty ostatniego WZA Spółki w dniu 30 czerwca 2014 r., Radzie Nadzorczej zostało powierzone pełnienie funkcji Komitetu Audytu. Ze względu na prawny brak konieczności powoływania Komitetu Audytu w sytuacji, gdy Rada Nadzorcza spółki publicznej nie liczyła więcej niż 5 członków, Rada Nadzorcza przejęła funkcję Komitetu Audytu. Rada Nadzorcza wykonywała zadania Komitetu Audytu kolegialnie. W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w dniu 16 października 2017 r., Rada Nadzorcza powołała spośród swoich Członków Komitet Audytu. W skład Komitetu Audytu zostali powołani:

- Henryk Malesa – Przewodniczący Komitetu Audytu, członek niezależny;
- Dariusz Tenderenda – członek niezależny;
- Agata Klimek-Cortinervis – członek niezależny.

Do zadań komitetu audytu należy w szczególności:

1. monitorowanie:
  - a) procesu sprawozdawczości finansowej;
  - b) skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej;
  - c) wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń

Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej.

2. kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz jednostki zainteresowania publicznego świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
3. informowanie rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego jednostki zainteresowania publicznego o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w jednostce zainteresowania publicznego, a także jaka była rola komitetu audytu w procesie badania;
4. dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w jednostce zainteresowania publicznego;
5. opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;
6. opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
7. określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez jednostkę zainteresowania publicznego;
8. przedstawianie radzie nadzorczej lub innemu organowi nadzorczemu lub kontrolnemu, lub organowi, o którym mowa w art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, rekomendacji, o której mowa w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014, zgodnie z politykami, o których mowa w pkt 5 i 6;
9. przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w jednostce zainteresowania publicznego.

W celu audytu jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki za rok 2017, Komitet Audytu wskazał Biegłemu Rewidentowi dodatkowe obszary, związane z funkcjonowaniem Spółki oraz Grupy w celu ich analizy.

Zarząd Spółki przedstawił Radzie Nadzorczej Sprawozdanie Zarządu z oceny systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego (Sprawozdanie Zarządu z oceny). Rada Nadzorcza dokonała analizy kluczowych obszarów. W oparciu o Sprawozdanie Zarządu z oceny, poniżej przedstawiono charakterystykę systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance i audytu wewnętrznego.

Zgodnie ze Sprawozdaniem Zarządu z oceny, proces kontroli wewnętrznej nadzorowany jest przez Zarząd oraz zarządy spółek zależnych i sprawowany przez kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych. Zarząd na bieżąco podejmuje działania mające na celu identyfikację obszarów działalności mogących rodzić ryzyka oraz zapewnienie efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych. W Spółce funkcjonuje stanowisko Managera ds. Audytu i Kontroli Wewnętrznej.

Funkcjonujący system kontroli wewnętrznej w ocenie Zarządu jest dostatecznie efektywny. Wraz z rozwojem Grupy i wzrostem zakresu regulacji wewnętrznych, system kontroli wewnętrznej będzie wymagał dalszych ewolucyjnych zmian oraz ujednoczenia we wszystkich jednostkach Grupy. Podstawowe obszary objęte kontrolą wewnętrzną to: finanse i rachunkowość, księgowość, IT oraz obszar technologii produkcji.

Kontrolą wewnętrzną w obszarze finansów i rachunkowości objęte jest dostosowywanie wewnętrznych procesów do zmian regulacji prawnych, transakcje z podmiotami powiązanymi, sprawy sporne oraz obszary mogące generować ryzyka defraudacji. Zarząd oraz kadra zarządzająca na bieżąco monitoruje zmiany prawne i regulacje, co pozwala kontrolować ryzyka prawno-podatkowe. Kontrola wewnętrzna w obszarze finansów i rachunkowości jest oceniana przez Zarząd jako efektywna.

W zakresie sporządzania sprawozdań finansowych kontrola wewnętrzna w Spółce sprawowana jest poprzez połączone czynności Dyrektora Finansowego, Głównej Księgowej i Prezesa Zarządu. Celem kontroli wewnętrznej jest zapewnienie: kompletności, poprawności i terminowości wprowadzania dokumentów księgowych do systemu finansowo-księgowego Spółki, ograniczenia dostępu do systemu komputerowego osobom do tego nieuprawnionym, weryfikacji poprawności i spójności wewnętrznej przygotowywanych raportów i sprawozdań, wyeliminowania możliwości nadużyć i ochrony danych finansowych Spółki, zapewnienia właściwej ochrony przechowywania danych i dokumentów Spółki, ochrony interesów finansowych Spółki w obszarze relacji z bankami, kontrahentami i innymi podmiotami zewnętrznymi, zapewnienie przestrzegania ustalonych procedur w obszarze finansów. W Spółce dokonuje się corocznej, a także bieżącej weryfikacji strategii i planów ekonomiczno-finansowych na kolejne okresy działalności. W trakcie roku, Zarząd Spółki wraz z Dyrektora Finansowym analizował bieżące wyniki finansowe porównując je z założeniami przyjętymi na dany rok oraz z wynikami osiągniętymi w latach ubiegłych. Wykorzystuje się do tego stosowaną w Spółce sprawozdawczość zarządczą, która zbudowana jest w oparciu o przyjętą politykę rachunkowości Spółki (począwszy od 2014 r. Grupa stosuje MSR/MSSF). Dane finansowe będące podstawą sprawozdań finansowych i raportów okresowych oraz bieżących analiz wybranych zagadnień operacyjnych i finansowych pochodzą z systemu finansowo-księgowego Spółki. W odniesieniu do zakończonych okresów sprawozdawczych analizie podlegają wyniki finansowe Spółki w porównaniu do założeń budżetowych, jak również do prognoz wykonanych na dany rok obrotowy. Kontrolą wewnętrzną w obszarze księgowości objęte są procesy księgowe i pozycje księgowe: przychody i należności, zakupy kosztowe, zakupy inwestycyjne, zapasy, wynagrodzenia, środki trwałe, środki pieniężne i instrumenty pochodne, rezerwy i inne szacunki. Kontrola wewnętrzna w obszarze księgowości jest oceniana przez Zarząd jako efektywna.

Odpowiedzialność za kierowanie działem księgowości spoczywa na Głównym Księgowym. Polityka rachunkowości oraz wewnętrzne regulaminy funkcjonujące w Spółce określają procedury księgowe, zakresy odpowiedzialności oraz procedury księgowej kontroli wewnętrznej. Księgi poddawane są półrocznym przeglądom i rocznym badaniom przez biegłych rewidentów. Działy księgowe spółek zależnych podlegają regularnym przeglądom dokonywanym przez Głównego Księgowego i Dyrektora Finansowego. Zarząd oraz kadra zarządzająca na bieżąco monitoruje zmiany prawne i regulacje w celu kontrolowania ryzyka prawno-podatkowego.

W ocenie Rady przedstawiony w powyższym zakresie system kontroli wewnętrznej zapobiega wystąpieniu ryzyka błędnej oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki i Grupy.

Kontrolą wewnętrzną w obszarze IT objęte jest dostosowywanie wewnętrznych procesów do zmian regulacji prawnych, odpowiedzialność osób za obszar IT, zabezpieczenie danych w systemach komputerowych, tworzenie kopii zapasowych danych, system kontroli antywirusowej, system skanowania sieci. Kluczowe procesy informatyczne monitorowane są

na bieżąco przez pracowników działu IT. Część procesów informatycznych poddawanych jest okresowo kontroli przez certyfikowany podmiot zewnętrzny. Kontrola wewnętrzna w obszarze technologii informatycznych jest oceniana przez Zarząd jako efektywna.

Kontrolą wewnętrzną w obszarze technologii produkcji objęte jest dostosowywanie wewnętrznych procesów do zmian regulacji w procedurach i instrukcjach Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ISO 9001:2008, OHSAS 18001:2008, IRIS rev. 02.1), ryzyko defraudacji, przyjmowanie zamówień do realizacji, zamawianie materiałów i części oraz zakupy, opracowywanie dokumentacji technicznej, produkcja wyrobów, postępowanie z wyrobem gotowym, serwis, ocena dostawców oraz satysfakcji klienta, nadzór sprzętu kontrolno-pomiarowego. W Spółce przeprowadzane są audyty wewnętrzne Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnie z planem audytów zatwierdzonym przez członka Zarządu. Audyty te wykonywane są przez pracowników posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe i przeszkolonych w tym zakresie. Kontrola wewnętrzna w obszarze technologii produkcji jest oceniana przez Zarząd jako efektywna.

Zarząd nie identyfikuje istotnych obszarów działalności nie objętych wystarczająco efektywnym systemem kontroli wewnętrznej. Dla doskonalenia systemu kontroli wewnętrznej należy jednak prowadzić działania w kierunku pełniejszego jej sformalizowania i eliminowania stwierdzanych niezgodności. W oparciu o uzyskane informacje, Rada ocenia, że w związku ze skalą działalności Grupy oraz planami dalszego jej rozwoju, rozbudowy oraz usprawnień będą wymagały systemy kontroli w następujących obszarach: ocena kadry zarządzającej, polityka HR, strategia i budżetowanie, technologie informatyczne, kontrola spółek zależnych oraz ryzyka kursowe. Za zarządzanie poszczególnymi spółkami Grupy, w tym za zarządzanie ryzykami, odpowiedzialne są zarządy tych spółek. W celu poprawy efektywności zarządzania w ramach Grupy, zostały powołane wewnętrznie Rada Dyrektorów oraz Komitet Strategiczny. Członkowie Zarządu odpowiadają za poszczególne obszary działalności. Monitorowaniem poszczególnych rodzajów ryzyk zajmują się na bieżąco dyrektorzy poszczególnych departamentów, którzy raportują bezpośrednio do członków Zarządu. Zarząd w sposób ciągły analizuje pojawiające się zagrożenia i potencjalne obszary ryzyka i w miarę możliwości podejmuje kroki zaradcze. W razie pojawienia się sytuacji niestandardowych sposób ograniczania ryzyka jest wybierany przez specjalnie powoływane zespoły, a decyzje Zarządu w sprawach najistotniejszych podejmowane są przy wsparciu Komitetu Strategicznego i Rady Dyrektorów oraz ewentualnie przy udziale wyspecjalizowanych doradców zewnętrznych.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe i ryzyko kredytowe.

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością opóźnienia bądź nieotrzymania zapłaty za sprzedane produkty. Ekspozycja na ryzyko kredytowe, zgodnie ze stosowaną polityką, jest monitorowana na bieżąco. Ocena wiarygodności kredytowej jest przeprowadzana w stosunku do wszystkich klientów wymagających kredytowania. Ryzyko to jest ograniczane częściowo poprzez ubezpieczanie niektórych należności eksportowych w KUKI, stosowanie przedpłat lub przedkładania gwarancji płatności lub akredytyw przed przyjęciem zamówienia do realizacji.

Ryzyko walutowe wynika z faktu, że istotna część sprzedaży Spółki kierowana jest na eksport oraz, że elementy i podzespoły do produkcji zakupywane są za granicą. W efekcie występują przychody i koszty oraz należności i zobowiązania w różnych walutach obcych (EUR, RUB,

USD, KZT), a w przypadku negatywnych wahań kursów walut obcych Grupa ponosi okresowe straty. Spółka prezentuje klientom cenniki w PLN próbując przenosić ryzyko kursowe na nabywcę produktu. Jednak w przypadku dużych kontrahentów, w tym głównie z Rosji, nie ma możliwości bezpośredniego szybkiego przeniesienia na nich negatywnego efektu spadku kursu, co niesie ze sobą powstanie ryzyka kursowego. Spółka próbuje ograniczać ryzyko walutowe poprzez płatności zaliczkowe na poczet dostaw oraz poprzez zapisy w umowach korygujące cenę w przypadku istotnych wahań kursowych. Ryzyko walutowe pojawia się również w przypadku przetargów na kilkuletnie projekty infrastrukturalne, gdzie zarówno dostawy, jak i płatności następują w okresie dłuższym niż 1 rok od daty przetargu. Ponadto, ryzyko walutowe dotyczy również okresu od momentu płatności przez zagranicznego kontrahenta do zagranicznej spółki zależnej, do momentu transferu tych środków do Polski i wymianą ich na PLN. W 2017 r. Spółka zawierała pojedyncze transakcje forward w celu zabezpieczenia pozycji walutowej w EUR. W celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian kursu RUB na wyniki Grupy, prowadzony jest montaż przez spółkę zależną APS Energia RUS wybranych urządzeń produkowanych dotychczas wyłącznie w Polsce. Dzięki temu możliwe jest częściowe zrównoważenie przychodów i kosztów wyrażonych w RUB. Ponadto, Spółka powinna przeprowadzić analizy możliwości i zasadności szerszego stosowania polityki zabezpieczeń zmiany kursów walut poprzez pochodne instrumenty zabezpieczające.

Ryzyko zmiany stóp procentowych jest związane z posiadaniem zobowiązań oprocentowanych (kredyty, leasingi) ze zmienną stopą procentową oraz z lokowaniem posiadanych nadwyżek środków pieniężnych. Grupa nie dokonywała zabezpieczenia przed ryzykiem zmiany stóp procentowych, przy zastosowaniu pochodnych instrumentów zabezpieczających. Na 31.12.2017 r. Grupa posiadała nadwyżkę zobowiązań finansowych nad wolnymi środkami pieniężnymi. Grupa zarządza nadwyżkami środków pieniężnych poprzez lokowanie ich na krótkoterminowych lokatach bankowych.

Grupa monitoruje ryzyko płynności przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności, które uwzględnia terminy wymagalności / zapadalności inwestycji, aktywów finansowych oraz prognozowanych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej.

W ocenie Rady Nadzorczej wdrożone przez Grupę systemy zarządzania ryzykiem wynikającym z instrumentów finansowych są wystarczające dla ograniczenia standardowego wpływu tego ryzyka na sytuację i wyniki finansowe Grupy. Jednak, w przypadku nadzwyczajnych zmian kursów walut, lub długoterminowych zmian kursów walut (szczególnie istotne w przypadku kontraktów długoterminowych denominowanych w walutach obcych), w szczególności walut lokalnych, na wyniki finansowe Grupy istotny wpływ mają różnice kursowe. Wraz z dalszym zwiększaniem przychodów ze sprzedaży eksportowej, Grupa powinna systematycznie rozwijać systemy zarządzania ryzykiem wynikającym z instrumentów finansowych oraz pokrywać nimi kolejne obszary działalności.

Innymi ryzykami, które mogą mieć istotny wpływ na działalność Grupy są: ryzyko pogorszenia się sytuacji makroekonomicznej na rynkach działalności Grupy oraz ryzyko prowadzenia działalności na rynkach Krajów WNP. W celu osłabienia skutków pierwszego z ryzyk monitorowaniu podlega sytuacja na rynkach gdzie Grupa prowadzi działalność oraz podejmowane są działania w celu dywersyfikacji geograficznej prowadzonej działalności. Natomiast, w przypadku prowadzenia działalności na rynkach Krajów WNP, w celu lepszego zrozumienia lokalnych warunków prowadzenia działalności zatrudniani są lokalni pracownicy, którzy nawiązują z klientami relacje, dzięki czemu możliwe jest skuteczniejsze

monitorowanie potencjalnych zagrożeń oraz przeciwdziałania nim. Zaznaczyć jednak należy, że podejmowane przez Grupę działania nie są w stanie osłabić ani też zniwelować ryzyk wynikających zarówno z lokalnych regulacji prawnych, jak i działań podejmowanych przez lokalne władze.

Ponadto, Grupa jest narażona na ryzyko związane z posiadanymi certyfikatami i uprawnieniami (niezgodność niektórych produktów z normami) - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to bieżące monitorowanie ważności uprawnień i certyfikatów oraz zmian techniczno-prawnych; ryzyko związane z fluktuacją kadry kierowniczej i wykwalifikowanego personelu sprzedażowego oraz konstruktorskiego – podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to systemy motywacyjne, benefity pozapłacowe, niesformalizowana polityka sukcesji zatrudnienia, współpraca z politechnikami – źródłem specjalistów, oferta kontynuowania kariery naukowej przy wykorzystaniu zasobów Spółki; ryzyko związane z transakcjami z podmiotami powiązanymi i cenami transferowymi - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to postępowanie zgodnie z opracowaną dokumentacją sporządzoną dla transakcji z podmiotami powiązanymi i jej dostosowanie do zmian prawa; ryzyko związane ze strukturą akcjonariatu (dominujący udział trzech największych akcjonariuszy posiadający łącznie 84% ogólnej liczby głosów na WZA) - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to prowadzenie relacji inwestorskich oraz bieżący kontakt z mniejszościowymi akcjonariuszami instytucjonalnymi; ryzyko związane z działalnością w obszarze finansów i podatków (bezpieczeństwo finansowe rozliczenia podatków w związku ze zmianami przepisów prawa podatkowego); ryzyko związane z bezpieczeństwem systemów informatycznych (utrata danych vs kwestie RODO, bezpieczeństwo sprzętu i oprogramowania) - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to m.in.: ubezpieczenie majątku, procedury zabezpieczające w obszarze technologii informatycznej, systemy zabezpieczające, procedura tworzenia kopii zapasowych, kontrola części procesów przez certyfikowany podmiot zewnętrzny; ryzyko prawne dotyczące krajowych oraz międzynarodowych przepisów prawnych a także aktów wewnętrznych Spółki - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to współpraca z kancelarią prawną, monitorowanie przez Zarząd i pracowników zmian w przepisach prawnych, uczestnictwo w szkoleniach; ryzyko niezrealizowania strategii i budżetu - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to cokwartalny monitoring realizowanych działań oraz wyników, w tym na Radach Dyrektorów; ryzyko produkcyjne (wad, usterek oraz ryzyko gwarancyjne, w szczególności w przypadku nowych produktów) - podejmowane działania w celu ograniczenia ryzyka to ubezpieczenie OC produktu, procedury dotyczące kontroli jakości, przestrzeganie procedur ISO, OHSAS, IRIS, szkolenia pracowników.

Zarząd ocenia systemy zarządzania stosowane w Spółce jako zgodne z obowiązującymi w Polsce przepisami prawa. W przypadkach zaistnienia wątpliwości co do zakresu zgodności, zwłaszcza w związku z wchodzeniem w życie nowych uregulowań, Zarząd korzysta z usług specjalistycznych kancelarii doradztwa prawno-podatkowego, firm doradczych, biegłych, etc. oraz wdraża wypracowane rozwiązania.

Spółka poinformowała o zakresie stosowania zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych 2016. W celu prawidłowego wypełniania obowiązków wynikających z Dobrych Praktyk Spółek Notowanych 2016 oraz obowiązków dotyczących przekazywania informacji bieżących i okresowych, Spółka wyznaczyła osobę, odpowiedzialną za te obszary. Ponadto, Spółka korzysta z usług zewnętrznej firmy świadczącej doradztwo w tym zakresie. W związku ze zmianami przepisów dotyczących wypełniania obowiązków informacyjnych (wejście w życie od 3 lipca 2016 r. przepisów Dyrektywy Market Abuse Regulation), w

Spółce zostało przeprowadzone, przez zewnętrzną firmę doradczą, szkolenie nt. nowych regulacji w tym zakresie.

W zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze, Spółka, w 2017 r., sponsorowała drużynę AZS Politechnika Warszawska, Sekcję Judo Politechniki Warszawskiej, jak również brała udział w akcjach dobroczynnych, takich jak wolontariat pracowniczy, udział w ogólnopolskiej akcji charytatywnej Szlachetna Paczka, uczestnictwo drużyn pracowniczych w biegu charytatywnym Warsaw Business Run, czy udział w akcji Ida Czerwcowo Stop rakowi piersi, zorganizowanej przez ENAP S.A. Łącznie, wydatki na powyższe obszary były nieistotne z punktu widzenia skali działalności Grupy. Realizowana działalność sponsoringowa powinna pozytywnie wpływać na wizerunek Spółki.

Warszawa, 12 czerwca 2018 r.